

UIT DE REKENINGEN VAN DE RENTMEESTER DER GEESTELIJKE GOEDEREN IN HET KWARTIER VAN PEELLAND II

Aarle :

Pastorie: een smaltierendeke 16-0-0, huur van 11 percelen land 48-0-0, rogge 32 vat en 2 kop, geldrenten 42-12-0.

L. Vrouwe-altaar: beneficiant (vruchtgebruiker) Antonis Vermeer, die jaarlijks $\frac{2}{3}$ van de inkomsten = 27-8-0 geniet.

St. Anna-altaar; beneficiant Jan van Goldsteyn, genietend $\frac{2}{3}$ = 38-7-4
Kapel: geldrenten 188-6-0.

Beek :

Pastorie: 4 percelen land 6-10-0, rogge 13 vat, geldrenten 10-7-4. Het pastoriehuis met een weide werd in 1671 verkocht. Uit de Beekse tiende, behorend aan de priorij (er staat abdij) geniet de pastoor (de hervormde predikant van Aarle-Beek) 9 mud rogge en 9 mud garst.

L. Vrouwe-altaar: beneficiant Antonis Vermeer, genietend $\frac{2}{3}$ = 84-0-0 ¹⁾.
St. Leendertskapel op de Beekse Donk: beneficiant Johannes Aalstius (in 1684 predikant te St. Oedenrode) genietend $\frac{2}{3}$ = 53-2-0 ²⁾; huur van het kapellehuisje met beemd 9-0-0. St. Woutersaltaar: de inkomsten worden getrokken door de zoon van predikant Costius te Helmond ³⁾.

Breugel :

Pastorie: de smalle tiende 36-0-0, geldrenten 36-6-4.

Erp :

De tienden van dit kerkdorp werden in massa verpacht en hadden een opbrengst van f 1350. Zij behoorden aan „den persoon”, die jaarlijks daaruit 25 malder rogge betaalde aan het convent van Koudewater te Rosmalen. De laatste „persoon” te Erp was Johan (Werner?) baron van Lende, die in 1648, evenals de geestelijken, uit zijn ambt ontzet werd, maar als persoon laïcaal $\frac{1}{3}$ der opbrengst bleef behouden tot zijn dood op 25 augustus 1676; na hem werd dat $\frac{1}{3}$ gedeelte genoten door diens broeder de baron van Lende.

Willem (Bosch?), notaris te 's-Hertogenbosch, heeft als patroon laïcaal van de kerk of vicarie, de $\frac{2}{3}$ gedeelten geconfereerd aan Barthold van Slingeland, zoon van de secretaris van Slingeland, die na goedkeuring der Hoogmogenden van 12 mei 1679 de $\frac{2}{3}$ gedeelten der tienden geniet.

De pastorie verhuurd voor 15-0-0; huur van 10 percelen akkerland 32-10-0 (nog een ander perceel werd gelaten ten gebruike van de vorster van Erp); rogge 265 vat, 3 kop, 2 kan; garst 3 vat; geldrenten 40-11-11.

1) In 1704 Jan en Wouter van Harten, genietend 81-18-0.

2) In 1704 Jac. Boor, genietend 56-16-0.

3) In 1704 door Jan en Wouter van Harten, daaruit ontvangen 42-11-0.

Kapel op Boerdonk: huur van een stuk land 9-0-0; rogge 57 vat; geldrenten 48-15-0; de fundatie van Heer Lenard Roelofs 12-12-0.

Barbara-Broederschap: rogge 6 vat.

Gerwen :

De smalle tienden, behorende aan de pastorie 20-0-0. De gegradueerde kanunniken (van het voormalig kapittel) ⁴⁾ te 's Bosch gelden uit de tienden aan de pastorie 20 mud rogge en f 42,. De pastorie heeft aan geldrenten 13-0-0. Het pastoriehuis wordt bewoond door de predikant, die daarvoor f 60, van zijn tractement mist.

Lieshout :

De tiende behoort aan de abt van Floreffé, die jaarlijks een predikants-tractement van 600 gl. betaalt. De pastorie heeft aan geldrenten 14-1-7. St. Antoniskapel te Ginderdoor: huur van twee stukken land 10-0-0; geldrenten 26-0-0. Kosterij: De abt van Floreffé betaalt jaarlijks 30 gl. en vier vijmen garven, berekend op 15 gl. samen 45 gl.

Nederwetten :

De pastorie: geldrente 3-7-8.

Nuenen :

De pastorie heeft aan geldrenten 71-15-6. Heer Jan Daems heeft gelegateerd voor een vroegmis f 25,. Het kapittel van Cortessem ⁵⁾ betaalt uit zijn tienden f 70,. St. Antoniuskapel te Opwetten: geldrenten 48-14-8.

St. Oedenrode :

Aan de kerkmeesters van de St. Oda-kerk werd uit het kantoor der geestelijke goederen tot herstel der kerk gegeven f 100, en aan die der kerk te Eerschot f 60,.

Het pastoriehuis was in 1674 zo vervallen, dat de predikant toen een ander huis moest huren; reeds vóór 1680 werd de vervallen pastorie door het geestelijk kantoor voor f 330, verkocht.

De dekanie (van het voormalig kapittel) heeft twintig klampen tienden, opbrengende f 2171, en de huur der dekenshoeve (waarvan het herstel 8-4-0 gekost heeft), zijnde f 125,.

In de St. Odakerk bezit Jacob Willem Proeningh het beneficium van het O. L.

Vrouw- en het St. Woutersaltaar, genietend $\frac{2}{3} = 35-6-5$. ⁶⁾

Van het beneficium het Cofferen ter ere van O. L. Vrouw, in zijn geheel f 60, groot, is beneficiant Jacobus van Esendoncq in opvolging van Simon van den Broeck ?); de hoeve „het Cofferen” (waaraan voor f 52, vertimmerd is) brengt f 45, op.

⁴⁾ De protestantse vruchtgebruikers, die de voormalige kanunniken in het tiendrecht waren opgevolgd, noemden zich „kanunniken”.

⁵⁾ Er staat: de Abt van Cortessem.

⁶⁾ In 1704 genoot Ermgerdina Proeningh dit beneficium ter waarde van 60-18-0.

⁷⁾ In 1704 Petrus Molemackers, genietend 36-0-0.

Van het Laarskoorke worden de opbrengsten voor $\frac{2}{3}$ = 55-5-4 gebeurd door de beneficent Jacob Willem Proeningh ⁸⁾.

Kapel te Olland: huur van 5 stukjes land 14-0-0; rogge 11 vat; geldrenten 31-10-0. Scholasterij: Na Johan van Oudenhoven, die in 1633 stierf, geniet Hend. Casparides als beneficent het $\frac{2}{3}$ gedeelte = 157-15-0 ⁹⁾. De huizinge met tuin, gelegen aan de Markt, werd in gevolge der resolutie van de Raad van State, d.d. 8 april 1665, aan de gemeente gegund en door deze ten gebruike afgestaan aan de schoolmeester. Het geestelijk kantoor heeft haar voor f 31, doen herstellen. De scholasterij heeft navolgende inkomsten: rogge 43 vat; garst 20 vat, 2 kop; geldrenten 36-0-9; uit de goederen van Jhr. Marcus van Gerwen 120-0-0; uit de gemeentekas 95-0-0.

St. Huibertsaltaar, waarvan beneficent Simon de Ras $\frac{2}{3}$ = 48-6-10 geniet. ¹⁰⁾ Kapel in Eerde: Hiervan heeft de Raad van State op 30 januari 1662 de inkomsten aan de gemeente gelaten.

Rixtel:

Schutterij: geldrenten 4-10-0.

Son:

De pastorale landerijen verhuurd voor 65-10-0. Het pastorale huis wordt bewoond door de predikant, die daarvoor f 60, van zijn tractement moet missen; het werd in 1680 geheel vernieuwd voor f 1674,. Uit de tienden, behorende aan het kapittel van Cortessem ¹¹⁾, wordt aan de pastorie betaald 24 vat rogge en 12 vat garst; geldrenten 56-11-0.

Uit de tienden gaan 32 vat en 2 kop rogge wegens het beneficie van Simon van den Broek.

Stiphout:

Van het Sacramentsaltaar geniet de beneficent Antonis Vermeer $\frac{2}{3}$ = f 17,.

Tongelre:

De pastoor (d.i. de predikant van Tongelre en Woensel, Joannes Boucardus) heeft aan geldrenten 32-18-0 en uit de tienden, behorende aan de cantorij van het kapittel te Eindhoven f 150,.

Het beneficie van (gefundeerd door) den Borchard ¹²⁾ heeft aan geldrenten 29-0-0. Het officie van (gefundeerd door) Gerard Naats brengt als studiebeurs jaarlijks op 19-10-0 en heeft aan geldrenten 27-5-0 ¹³⁾.

⁸⁾ In 1704 had hij van dit beneficie 60-18-0.

⁹⁾ In 1704 trok hij wegens de scholasterij 122-6-12.

¹⁰⁾ Over 1704 genoot hij nog slechts 10-9-15.

¹¹⁾ Er staat: aan de Abt van Cortessem.

¹²⁾ Het kasteel Beauregard te Tongelre werd in de volksmond „den Borchard” genoemd.

¹³⁾ Over de fundatie van Gerard Naats zie A. v. d. Does de Willebois, Studiebeurzen IV 453 vv.

Veghel:

Het pastoriehuis wordt bewoond door de predikant, die daarvoor f 60,— van zijn tractement mist.

Kosterij: rogge 7 vat, 2 kop; garst 6 vat; geldrenten 8-19-0. Uit het schoolkerkhof trekt de pastorie 0-14-0.

Van het L. Vrouwe-altaar trekt de beneficiant Gerrit Stans Molenmakers $\frac{2}{3}$ = 99-4-0.

Van het L. Vrouwe-altaar of de Castrale Mis in het huis Frisselstein is Joannes (Goresius?) de beneficiant.

Kapel te Dorshout: geldrenten 18-4-0.

St. Antoniusgilde: huur van een stukje weiland 4-0-0; rogge 13 vat; geldrenten 16-15-0.

Van de St. Antoniskapel trekt Prof. Bierens te Leuven als beneficiant $\frac{2}{3}$ = 36-8-0 ¹⁴⁾.

Jaargetijden, samen 21 in getal, gevende 2 vat en 2 kop rogge, 1 vat garst en geldrenten 9-6-0.

Het klooster Zoeterbeek onder Nuenen:

Betreffende dit klooster staat alleen aangetekend, dat de zusters haar registers van ontvangsten en uitgaven in 1648 aan de Staten-Generaal overleverden en dat de rentmeester der geestelijke goederen zich jaarlijks tweemaal naar Zoeterbeek begaf om de zusters te visiteren en „wel zorg te dragen, dat geen nieuwe nonnen in plaats van de oude werden ingebracht”, waarvoor het land hem f 16, betaalde.

Het klooster Hooidonk onder Nederwetten:

Aangaande dit klooster (priorij) bracht de rentmeester J. Donder over datzelfde jaar 1680 een afzonderlijke rekening uit, waarvan wij de gegevens reeds benut hebben in onze monografie dier priorij, voorkomende in Bossche Bijdragen XIX 68, 69, 87, 88.

Tenslotte volgen nog een naamlijst van de predikanten en een van de schoolmeesters en kosteren in het eerste gedeelte van het Kwartier van Peelland ten jare 1680 met vermelding van hun tractementen, dat de rentmeester uit de opbrengst der geestelijke goederen hun moest betalen.

Predikanten in 1680:

St. Oedenrode - Petrus Aelstius - f 750,.

Veghel - Joannes Broeckhuisen ($\frac{3}{4}$ jaar) - f 600, en wegens combinatie met Erp f 150,.

Son en Breugel - Joannes Costius, 5 november 1679 naar Helmond overgeplaatst en in februari 1680 opgevolg door Guilielmus Aelstius - f 750,.

Nuenen, Gerwen en Nederwetten - Godefridus de Ruyter - f 750,.

Aarle en Beek - Joannes Vermeer, 6 juni 1680 vertrokken naar Deventer en

¹⁴⁾ In 1692 was Bernardus Bushof beneficiant der St. Antoniskapel.

opgevolgd door Lambertus Flodrop, die predikant te Boekel was - f 750,.
Mierlo - Johannes Hanewinkel, die de opvolger was van Jac. Freylingius -
f 750,. Woensel - Joannes Boucardus - f 750, en wegens combinatie met
Tongelre - f 150,.

Schoolmeesters en koster in 1680: 15)

Aarle - Jacob Frundt (nog in 1704) - f 200,.

Veghel - Joh. Sterckman (in 1704 Joh. Bel) - f 200,.

Breugel - Jacob Breestraten (in 1704 Joh. Breestraten) - f 200,.

Tongelre - Aalbert Hermans van Ravenstein (in 1704 Willem van R.) -
f 200,.

Erp - Jacob Paget (nog in 1704) - f 200,.

Son - Willem Vogelsang (in 1704 Joh. de Five) - f 200,.

St. Oedenrode - François Anthonis (in 1704 Arn. Hops), koster - f 100,.

St. Oedenrode - Arnoldus Hulstmans, gedeporteerd 24 juli 1680 en opge-
volgd door Joannes Ente - f 200,.

Gerwen - Gerrit du Feu (nog in 1704) - f 200,.

Lieshout - Martinus van den Kerckhoff (in 1704 Jan Heycop) - f 200,.

Beek - Henric. Dekkers (die in 1704 werd opgevolgd door Jacob Huysman).

Stiphout - Joannes van Gennip (nog in 1704) - f 200,.

Liempde - Arnoldus Nyehof (in 1704 Jan Zeynen) - f 200,.

Boxtel ¹⁶⁾ - Henricus Gibenius (in 1704 werd Jan van Leuven opgevolgd
door Jan Roesting) - f 200,.

Olland - Wilhelmus Felonius (in 1704 David Bel) - f 200,.

Nuenen - Dirk Cleene (in 1704 Wouter Cleene) - f 200,.